

FÁBIÁN LÁSZLÓ

Az ínség évada

*Bevetetten hegyi földem,
ó, isten élni hagyj!
(Albán népdal, Nagy László fordítása)*

...akkor már a temetőkön volt a sor;

az ÉRA (Érdekvédelmi Rendszerek Agendája), ez a megfoghatatlan, körülíratlan hatáskörű bizottság teljes súlyával rátehenkedett az európai nemzetek legkülönbözőbb adminisztrációs szerveire, azzal a határozott stratégiai elvvel, hogy a kérdés: az élelmiszertermelés helyzete kizárólag globális együttműködéssel oldható meg, ami még igaz lehetett, jócskán akadtak olyan politikusok, főként a nemzetközi szervezetek képviselői között, akik kritikátlanul átvették az elképzelést, mások viszont még mindig integritásukat féltették – nem éppen oktalanul – az agenda hangadóitól – totális hódoltatási kísérletet gyanítva a szándékban;

a fölháborodott észak-német küldött, Max von Dören, akit hazája kapcsolattartónak rendelt az ÉRÁhoz, gazdasági érdekcsoportok lerohanó akcióját vizionálta az ismertetett tervezetből, egy kelet-európai társa, bizonyos Gedir Akeb nemcsak mellé állt, de átkokat harsogott egyes banki szférák erőszakos terjeszkedéséről, amely – szerinte (mások szerint nemkülönben) – ezt a súlyos helyzetet eredményezte:

– uraim, önök hatalmas tőkét investáltak kartellező szélhámos vállalkozásokba, amelyek munkahelyekkel zsarolva tőkehiányos kormányainkat, levegőt, vizeket, talajt szennyező iparral foglalták el legjobb alföldi termőföldjeinket, a szőlőlankákra nap-elemes energiarendszereket telepítettek, hogy ellássák villanyárammal nagyüzemeiket, a szabadon maradt területeket leaszfaltozták, hogy gépeik akadálytalanul közlekedjenek, lebontottak tanyákat, tanyasorokat, tulajdonosaikat bérházakba kényszerítve, és ekként gyarapítva birtokszerzeményeiket, napról napra szűkítve, mindjobban elbizonytalanítva az élelmiszerellátást, mondván: minden beszerezhető importból –

de hát miképpen – kérdem én – kitől? szomszédainkkal ugyanez esett meg, ugyan kinek lenne fölöslege exportra?

majd tíz esztendeje hangzott el ez a számonkérés, pár éve Gedir Akebet gépkocsibaleset érte, amikor éppen egyik kétes telephely felé tartott, mire kivágták kocsijából, meghalt, nem érthette meg, hogy lássa a végállapotot, ahogy manapság mind többen nevezik;

semmi esetre sem jogtalan megjelölése a helyzetnek, amely katasztrófális, a leg-
elemibb élelmiszerek, alapanyagok hiányoznak, az állandósult szűkölködést a két éve bevezetett jegyrendszerek sem bírták folszámolni, holott egyre jobban rákényszerültek a megállapított fejadagok csökkentésére, a szintetikus élelmiszerek termelése sem

pótolhatta a liszt, a tej, a zsír természetes formáinak eltűnését a kereskedelemből, noha ezekből még jóval a szükségállapot előtt bőséges kínálat volt (ámbár igazán népszerűvé, keresetté sosem váltak – a gátlástalan egészség-propaganda ellenére sem, valószínűleg gyanították az átverést), mostanra azonban ezek mindössze a hiánylistát szaporították, hiszen már az előrelátók fölhalmozott tartalékaiból is kifogytak, nemcsak az üzletek polcairól;

egyekbe szöktek az árak; az ÉRA tanácsosai, akik a nemzeti kormányok mellett működtek, szerencsésnek, úgyszólván megoldásnak tekintették az inflációt, megszűri a vásárlásokat, az ipari árak felé irányítja a vevőket; persze, nem ez történt, a feketepiac lendült föl, az fölözte le, ameddig tehetette, a keresletet egészen addig, mígnem ezek a források is elapadtak lassacskán, hiszen a maguk ellátása sem lett biztonságosabb a bezsebelt haszon ellenére; nem meglepő módon egyre, másra heves tiltakozások lángoltak föl, politikai válságok nehezítették az amúgy elég súlyos gondokat, néhol megszorodó kormányváltásokkal próbálkoztak, másutt a meglévő adminisztráció szigorát erősítették és központosították, az erőfeszítések jószerivel semmilyen eredménnyel nem jártak, inkább a problémákat sokszorozták, a legérintettebb elégedetlenkedők radikalizálódtak, kisebb-nagyobb bandák szerveződtek, a falvakat meg az egykori mezővárosokat rohanták meg a legváratlanabb pillanatokban, kirabolták őket, amíg egyáltalán volt mit elvenniük;

a közigazdászok egy része, amelyik az ÉRA vonzaskörébe került, régről bevált receptjük szerint, újabb és újabb elmélettel próbálta csillapítani az elégedetlenkedőket, a belügyi erőszakszervek héjái a keménykéz alkalmazását követelték, meg sem fordult nehéz fejükben, hogy annál keményebb kéz alig-alig létezhet, mint amit az éhség mozgat, ámbár az itt-ott fölcsapó, egyre sűrűbb éhséglázadások pontosan jelezték az ellenőrizhetetlen káosz közeledtét, pontosabban: nyilvánvaló jelenlétét –

a kelet-európai síkvidékek lakossága körében – nem kis mértékben Gedir Akeb szellemi hagyatéka nyomán (egyébként mind jobban mitizálódott szenvedélyes alakja, már-már meshőssé avanzált) – mozgalom kezdett körvonalazódni a termőföldek visszafoglalására, többek hangoztatták az *ultima hora* sürgetését, mivel annak a rémképe is megjelent előttük, ha késlekednek a visszafoglalások, kihalhatnak azok az egykori gazdák, akik még ismerték a mezőgazdasági termelés szakmai fogásait, bekövetkezhet – a legszörnyűbb forgatókönyvek egyike – a fölszabadult földeknek, ha egyáltalán célt érnek a mozgolódások, nem lesznek/nem lehetnek képzett művelői, vagyis mit sem enyhül a nyomorúság –

amint a mozgalom viszonylag gyorsan izmosodott, az ipar szerencselovagjai észelve a veszélyt, megkezdték a készülődést elhárítására, tulajdonuk megvédésére (privát életüket már korábban bebiztosították, jól zárt kerítésekkel körülvelt erődítményszerű palotáikat kiképzett fegyveres gárdák védelmezték, olykor egész bandákat irtottak ki ezen a jogcímen), működtek egy gondosan szervezett, ugyancsak jól fölfegyverzett közös gárdát (naná, hétp próbás ÉRA-ügynökök irányításával!), egy ideig sikerrel vertek vissza inkább tapogatózó támadásokat, aggódva vették ellenben tudomásul, hogy összehangoltabb, határozottabb attackok visszaverésére aligha elegendő erejük;

viszonylag sokáig előbbre jártak ellenfeleiknél – kitűnő hírszerző szolgálataik, hálózataik jóvoltából, biztos kapcsolatokat építettek be a nemzeti adminisztrációk szerveibe, általuk minden jelentősebb akcióról kellő időben információkat gyűjthettek, készülletben várhatták ellenségeik drónjait, amelyekkel azok az áthághatatlanok mutatkozó kerítéseken, kőfalakon igyekeztek rést nyerni erőik számára, válaszképpen gránátokkal rakott drónok indultak beentről a támadók állásai fölé –

híre érkezett észak-német területről: Max von Döner (Gedir Akeb hajdani harcostársa) ott már szoros szövetségbe szervezte a földfoglalókat – jelentős eredményeket mondhatva magukénak; a jó hír ezen a keleti vidéken ugyan csak megette a magát: a korábbi széthúzások, érdeklentétek elsimultak, mindinkább kiviláglott, egységben van az igazi erő, csak abban bízhatnak, ha eredményt akarnak fölmutatni; némi ügyeskedéssel elérték az itteni kormányok hivatalos támogatását mozgalmuk javára, kiszűrték a felelős hivatalokból az ÉRA ügynökeit, kinyilvánították hajlandóságukat a legtermékenyebb földek államosítására, ami az eredeti helyzet visszaállítását alapozta volna meg, ha a hatalmas tőkével rendelkező vállalatok hajlandóak – megfelelő ellentételezéssel – megválni birtokaiktól (gyárak, energia-táblák, szél-erőművek, közutak stb.), azoknak viszont pillanatra sem fordult meg a fejükben a megegyezés, annál inkább az ellenállás megszervezése; Max von Döner levélben kereste meg a mozgalom itteni vezetőit – mérsékelendő a mind forróbb indulatokat, javasolta, előbb derítsék föl azokat a területeket, amelyek foglaltak ugyan más funkciókra, de legalább egyelőre köztulajdonban vannak, dolgozzanak ki olyan rekreációs programot, amely rövid időn belül megtisztítja ezeket a területeket a művelés számára;

történetek központi intézkedések a nagyobb sportpályák, városi ligetek, közparkok vagy éppen tágasabb zöld gyöpfölületek átsorolására művelési tereppé (egyések halványan emlékeztek még egy hatalmas génusz szenzációs ötletére: vessenek kukoricát a városi utcákat szegélyező zöld sávokba), a viszonylag sebes bontó munkálatok után hamarosan, a megfelelő időszakban bevetették őket, ám fajlagosan az elaprózódás jelentősen megemelte a termelés költségeit, az eredményességhez viszonyítva kivált, egykettőre belátták, a hasznosság korlátozott voltát, újabb, méretesebb területek után néztek, de rendre beleütköztek törvényes kisajátíthatatlanságukba; az egyre reménytelenebb és megszállottabb kutatások közben vetette föl egyik lelkes aktivista, hogy a temetők voltaképpen kihalásnak: az elavult hagyományos forma, a sírkertek földjének gyarapodása, mind inkább nagy fölületet von ki a termelésből, a végtisztességhez elégséges volna a különben sokkal higiénikusabb urnás rendszer, a hamvak összegyűjtésére, megőrzésére sajátos építmények tervezhetők, a jelenlegi sírok kihanatolás után pedig végtére minőségi talaj állhat rendelkezésre; semmi esetre sem tekintethet a hátramaradottak sírgyalázásnak a temetők megbolygatását, netán a hamvasztása kötelezővé tételét, sőt, a lakosság fölkészítésének első lépcsője lehet, hogy kidolgozassák a kertés házak ésszerűtlen túltengésének visszaszorítását, hagyományának fölszámolását, a koncentráltabb, kisebb teret igénylő, ugyanakkor közművek szempontjából jobban szervezhető, igazán korszerű lakótelepek kidolgozását, annál

is inkább, mivel a kertes otthonok a legönzőbb individualizmus föllegvárai, egy modern közösségi társadalom grandiózus látomását akadályozó csökevények –

ám a tömegember klisék foglya: a mozgalom lendülete fönnakadt viszolygásától, a temetők föltúrását otromba blaszfémianak ítélte, ősei meggyalázásának halotti porukban, és korántsem pusztán a vallásos ragaszkodás nyilvánult meg ebben az ellenkezésben, a hit iránt közömbös társaik ugyanúgy beleborzongtak az ötletbe; talán éppen egy „garonne-i paraszt” által magasztalt *natura rationalis* beidegződései csípődnek be ismételten a hamis közösségekben magukat kereső emberek képlekeny tudatába –

mindenesetre a mozgalom legaktívabb aktivistái meghökkentek, egyenesen visszahőköltek a tömeg ellenséges kétkedését tapasztalva, pedig meg voltak győződve róla, hogy érvelésük hibátlan, arról nem szólva, hogy az igazán komoly érv, a fenyegető éhínség nyilvánvalónak látszott a legelvakultabbak előtt is, megtapasztalhatták az utóbbi időkben saját bőrükön; egyelőre azonban ez sem tántorította el őket a csodavarástól, attól az elűzhetetlen illúziótól, hogy a demokráciák választott vezetői minden terhet levesznek polgáraik válláról, atyai gondoskodásuk kimeríthetetlen, noha ennek jobbára a tömegek passzivitása, tehetetlensége a legszembeötlőbb eredménye;

a termőföldek elrablói csak azért nem röhögtek a markukba, mert már eleget hahotáztak akkor, amikor sikerült sanda ötletüket ügynökeik által programként elfogadtatni a mozgalom legjelesebb éceszgébereivel;

hiába szerveződtek gyors egymásutánban mindenfelé agitációs körök a tiltakozások leszerelésére, és győzködték fáradhatatlanul a fejcsoválókat, amikor megfelelő gépi eszközökkel kivonultak az első kijelölt temetőhöz, élő sorfállal találták szembe magukat, még csak azzal sem vigasztalódtak, hogy öreg hagyományörzők védik rögöszmjüket, számos fiatal, de még apróbb gyerek is szorongott a láncolatban, amely néma volt, akár a sírok, amiket elszántan védelmezni kívántak; aligha tudhattak a nagy átverésről, aligha értették helyzetük fonák voltát, talán saját elmúlásukra gondolva iszonyodtak a kegyelet földásától, talán mindezek egy csapásra kitörölték fejükből az éhhalál rémképét, ám nem a küzdelem földása jelentkezett tüntető gesztusukban, mindössze az emberlét tudatának maradékai pislogtak benne, olyasmiről, ami ugyan cinikus mosolyt csal a Gonosz, az ÉRA mozgalmas képére, de várakozásra készletti, pillanatra fölfüggeszti tevékenységét ezen a szerencsétlen világon...

Ps: *A sors abszolút döntésének kell-e tekintenünk a Föld kizsákmányolásának jelenségét, a technikák egyenlősödésének jelenségét és a demokrácia jelenségét, amelyek Európa diminitio capitusát vetítik előre? Vagy rendelkezünk valamiféle szabadsággal a dolgok e fenyegető összeesküvésével szemben?* (Paul Valéry)